

SZERKESZTŐSÉG

hova

a lapba szánt kéziratok
reklamációk
küldendőkSzékelyudvarhely,
ev. ref. papi lakás.Előfizetési pénzek,
Becsek Dániel Fia
könyvnyomdájába inté-
zendők: Sz.-udvarhely
Árpád-utca 3.

VASÁRNAP

KÉPES CSALÁDI HETI UJSÁG.

FŐSZERKESZTŐ:
NAGY KÁROLY, ref. theol. tanár.FELELŐS SZERKESZTŐ:
VAJDA FERENCZ,
székelyudvarhelyi ref. pap.

KIADJA:

Az Erdélyi Ref. Egyházkerület
»Egyházi Értekezlete«

Megjelenik:

minden vasárnap egy iven.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egy évre . 4 kor. Negyedévre 1 kor.
Fél évre . 2 kor. Egy szám ára 10 fill.

Czifra nyomoruság.

I.

A mai életet alig lehetne találóbb és igazabb szóval nevezni, mint czifra nyomoruság. Az emberek szegények, de czifrák; nyomoruságosak, de fényűzők; vigadni szeretők, de dologtalanok. Ebből a két ellentétes állapotból lesz aztán a czifra nyomoruság. Ez alól nincs kivétel sem a földmivelő, munkás népnél, sem az iparosoknál, sem az uraknál. Szegény és gazdag egyformán czifra és nyomoruságos. Mert az a néhány ember, a ki alatt is, fenn is jól bírja magát: alig jöhet számításba. A mit állítok, be is tudom igazolni.

Hogy mennyire megváltozott az élet folyása az utóbbi 10—15 esztendő leforgása alatt, azt szinte el sem tudjuk képzelni. Régebben a jelszó egyszerűség, munkásság, vallásosság volt. Különsen az egyszerű, falusi ember nem ismerte, még hirtől is csak ritkán halotta, hogy mi az a fényűzés, milyen az a divatos ruha, kalap, keszkenő, czipő. El sem tudták képzelni, hogy egy kalapot, vagy ruhát, ha még jó: miért nem lehet a második esztendőben is viselni. Ruházat, élelem: kitélt a háztólt. Kendert vetettek. Az asszony szépen megmunkálta. Patyolat fehérvásznat szőtt belőle, s kész volt a fehérenemű az egész háznépe számára. Volt egy pár juh is. Annak a gyapja szolgáltatta a melegebb ruhát. Édes kevés volt az, a mit a boltból kellett megvenni. De ezt is rendesen akkor vették, mikor egy kis pénzt kivághattak borjuból, marhából. Szövetkezet, takarékok, váltó a magyar nép koldusbotra juttatója egészen ismeretlen volt. Minden ember dolgozott. Saját keresményét fogyasztotta. Többet nem köl-

tött, mennyit ki is fizethetett. Hogy mást megcsaljon, becsapjon: magyar becsülete azt nem engedte volna meg. Mulatsága, szorakozása a biblia, a zsoltár, a templom volt. Mert nem volt a faluban zsidó, nem volt vendéglő, nem volt kávéház s abban billiárd. Ma meg van mind ez. Üres óráit hétköznap úgy, mint vasárnap még a falusi legény is nyáron egy pohár fekete kávé mellett, télen egy csésze thea mellett tölti el. Labda helyett billiárdozik, kótya helyett kártyázik.

Ilyen életmódhoz aztán minden illik: csak éppen a dolog nem. Vagy ha dolgozunk: hát dolgozzunk minél kevesebbet és minél könnyebb munkát. Durva munka már nem is illik ahoz, a ki kávéházba jár. A fő az: hogy minél jobban fizessenek. Aztán, ha akadnak olyan bolond emberek, a kik a tétlenséget nem fizetik, a fényűzést nem méltányolják, kész az ítélet: rossz a világ; nem lehet megélni. Vándoroljunk ki. Ott majd szerzünk annyit, hogy megélhetünk belőle uri módon, s kifizethetjük azt a rongyos pár száz forint adóságot is. Ez a czifra nyomoruság vége.

A fényűzés romból, pusztit falun úgy, mint városon. Itt már a nők, az asszonyok járnak elől. Tudok esetet rá, hogy egyszerű falusi kis leánynak 40 koronás ruhát csináltattak. Ezen felül volt a czipő, a kalap. No, szegény apa így jut a te véres verejtékkel szerzett keresményed a boltos zsebébe; onnan meg az osztrák gyáros kezébe. Hát még az uri renden mibe kerül a divatos ruha, a divatos kalap? Nem csoda, ha iparos, hivatalnok nyakig van adóssággal és jajgat, hogy nincs miből élnie. Követeli a fizetés emelést. Mindenki a miatt panaszol, hogy nem tud élni. És mégis, nézzük meg a vendéglőket, tele vannak minden este. Pedig egyik se adja ingyen az italt, még

hitelbe se igen. Mi ez, ha nem czifra nyomoruság?

Egyik fővárosi lap így ír erről a divatos betegségről: »Egyik ember eszeveszetten utánozza a másikat. A paraszt az ügyvédet, az iskolaszolga a tanítót, a hivataloszolga a hivatalfőt, a jegyző a főbirót, a főbiró az alispánt és így tovább. S miért? Hogy a társadalom ítélete kedvezően hangozzék el fölötte. Ha valamely nőnek nincs tavaszi kalapja: megszólják. Ha valaki nem megy fürdőre: megszólják. Ha egy cselédje van: megszólják. Hogy aztán van-e betevő falat, az mindig, csak a világ szeme mindig szépet és jót lészon. Nem az a csoda, hogy olyan gyakran ismétlődnek a sikkasztások, hanem az, hogy nem lesz mindenki sikkasztó. A gyermeknevelés valami kellemetlen, aljas foglalkozás a mai felfogás szerint. Boldognak mondják azt a családot, melyben csak egy gyermek van, legfeljebb kettő. A három gyermekű anyán már szánakoznak.«

Mi lesz a világból, ha így halad tovább? Ezt az áramlatot meg kell állítani. Oda kell kiált-suk: eddig és ne tovább! Kiáltó szavunkat a »Vasárnap« jövő száma hozza.

A hittan köréből.

I.

Ki tudná megmondani, mi mindent óhajtanak az emberek. De van valami, a mit mindnyájan óhajtanak s ez az, hogy jól legyen dolgunk. Ezt szabad óhajtaniok, mert Isten is azt

igéri, hogy annak a ki atyját és anyját tiszteli, jól leszen dolga. De ha azt kérdenők az emberektől egyenkint: Atyámfia, mondd meg nekem mit kívánsz magadnak Istentől, hogy azt mondhassad, no e kívánságom betelt, s most már jól van dolgom, — oh mi sokféle volna a válasz, melyet e kérdésre nyernénk. Ha azt kérdenők Dáviddal az emberektől: Kicsoda az ember, a ki kívánja látni az ő jó napjait? (34. Zsolt. 13.) mindenki azt fogná felelni, az az ember én vagyok.

Annyi bizonyos, ha az ember azt akarja, hogy jól legyen dolga, kell valamiének lennie, melynek ezt mondhassa, te az enyém vagy, én birlak tégedet. Ezt a valamit nyelvünk széles értelemben jónak, javaknak, nevezi. Hogy mindjárt a közbön meg ne botoljunk, ezen javak felett tisztába kell jönnünk. E javak vagy testiek, azaz: a testéi, mint az egészség, szépség, épség, erősség; vagy lelkiek, azaz: a lélekéi, melyek belsőnek is neveztetnek: mint bölcsesség, erény, jó lelkismeret, tudomány; vagy külsők, mint a méltóság, a gazdaság. Ezen megkülönböztetés dönti el a különbséget a szerencse és boldogság között. Azon embert, ki testi és külső javakkal bir, szerencsésnek, azt a ki lelki (szellemi, belső) javakkal bir, boldognak nevezzük.

A csak szerencsés ember a jólétnek legalantabb fokán áll, mivel javai mulandók. Sokkal magasabban áll a boldog ember, mert annak javai a lélekéi és a lélek a testnél nagyobb. A lelki javakat, akarunk ellenére senki sem rabolhatja el tőlünk, a testi külső javak martalékul eshetnek embereknél, balsorsnak, a halálnak. Innen van,

TÁRCZA.

H á l a.

Ha álmából a természet ébred
Bimbó fakad, tarkul a rét, éled.
A fecske is csicsereg az ágon:
Azért Uram, hogy tégedet áldjon.

A patak vig csevegéssel szalad
Gyepes partján sok szép virág fakad.
Kis méhecske zümmög a virágon
Azért Uram, hogy tégedet áldjon.

Magasztal a rózsá illatával
A pacsirta gyönyörű dalával
Felhőkig száll, hogy magasba járjon.
Azért Uram, hogy tégedet áldjon.

Künt a mezőn feldobog a szívünk
Ha munkádon Isten végig nézünk.
Össze teszi kezét ki ezt látja
Azért Uram, hogy nevedet áldja.

Szól a harang: tiszta-csengő hangja
A hívőket, a templomba hívja:
Megcsendül a hála dal az ajkon
Azért Uram, hogy tégedet áldjon.

Csiszár Mariska.

Tünődés az ágyukról.

Az ágyuk, melyekkel most vannak felszerelve az európai hadseregek, a legrettenetesebb emberpusztító gépek. Az emberiségnek az a szerencséje, hogy mióta ezeket az ágyukat felfedezték, azóta nem volt háboru. Másként irtóztató öldöklés ment volna végbe.

Értem pedig azokat az ágyukat, melyek megvannak, nem pedig azokat, amelyeket a mi katonáink most akarnak beszerezni és amelyek állítólag még veszedelmesebbek lesznek.

A mai ágyuhoz képest a régi ötven év előtti becsületes ágyu csak olyan volt mint a kőparittyá a hátultöltő puskához. A jó öreg ágyuval még komázni is lehetett. Leiningen generális mindig évődött az ő kedves honvédjeivel, ha félrekapták a fejüket, mikor jött az ágyugolyó. Féltette őket, hogy beleütik a fejüket valami ostoba golyóba, amely épp a fülük mellett röppene el. A mai golyó nem ilyen kedélyes. A közönséges srápnél is 340 drb. forgácsra reped szét, mikor leesett. Minden forgács egy-egy halál, ha embert ér. Az öntött vasbomba pedig nem kevesebb, mint 1204 szilánkra szakad szét s kétszáz lépésnyi körben elpusztítja maga körül az élőket, ott, a hová esett.

Ezekhez a mostani ágyukhoz képest úgy viszonylanak még az 1870-iki háboruban használt francia és német ágyuk is, mint a vasalat-

hogy ezen javakat földi, ideig való, világi javaknak nevezik. Ha a hajótörésből kimenekültél, minden aranyad oda veszhetsz, de tudományod kiuszik veled. Aztán a külső javakon még gyakran az az átok is fekszik, hogy szerencsétlenekké tehetnek bennünket, mint fősvénynek példája mutatja, ki pénzének rabja. Akánnak az ezüst siklusok, meg a babiloniai köntös és az aranyvessző halálát okozták, (Jos. 7, 24.) Judást a 30 ezüst pénz nem tette szerencsésé, pedig birta azokat, hanem elveté a templomban s felfelé menvén falakasztá magát. (Mát. 27. 5.)

De hát a boldogság a legfőbb-e, melyekhez az ember felvergődhetik? Oh nem, édes Atyámfia! van még ennél sokkal tökéletesebb, de az nem a siron innen lakik, az üdvösség az mely csak annak jut, ki miután kibontakozott a földnek porából, a mennyeknek örömeit élvezi. A gazdag ember (Luk. 16.) csak szerencsés volt, Lázár már itt boldog, azaz: több mint szerencsés, de üdvözült még nem volt, ezzé csak akkor lőn, midőn lelke a fő lélekkel a jobb világban egyesült.

Mi tanuságot akarok én ezekkel hirdetni?

Nem azt akarom mondani, hogy testi, külső, földi világi javaitokat dobjátok el magatoktól. Ezt nem mondhatom, mert ezek a boldogsággal megférhetnek. Ábrahám kegyes is volt, gazdag is; József szép is és szeplőtelen is, (1. Mózs. 39, 6. 9.) Dávid kegyes is, és király is. Hanem azt igen is mondom és kiáltom, hogy inkább éhezétek és szomjuhózzátok a lelki, szellemi, örök, égi javakat; a földieket pedig csak az égiek kedvéért; a pénzt például, hogy jót tehessetek, s enyhítsétek vele a nyomoruságot.

lan fakószekér a legújabb százlóerejű autombilhoz. A francia 1891-iki típusu ágyura nézve például kiszámították, hogy annak öldöklő ereje 116-szor akkora, mint a minők a szedáni csatában működtek. Amellett, a mostaniak találó képessége háromszor akkora, mint aminők a régieké volt. Szinte bámulatot kelt a pontosság, amellyel ez ágyukkal löni lehet. Volt rá eset, mint Loebeli írja, hogy 1828 méter távolságról négy golyót lőttek át egymásán a cél tábla ugyanazon lyukán.

A mai ágyu valósággal tömeggyilkoló masina, melynél hatalmasabb szerszámot sohase birt még a halál.

És még ezt a masinát is tökéletesíteni akarják. Ha ugyan nem szentségtörés ilyen eszközre alkalmazni a tökéletes szót.

Rohne porosz generális számításokat csinált arra nézve, hogy háboru esetére hány embert lehetne mostani ágyukkal elpusztítani. Szerinte, ha tizezer ember indul el egy ellenséges üteg ellen, mely 2000 lépés távolságnyra van elsánczolva, elpusztul valamennyi, mire oda ér. Az üteg ez alatt 1450 lövést tehet és nem kevesebb, mint 275,500 golyóval meg bombaszilánkkal boríthatja el a támadót, melyeknek találási valószínűsége 10,330

De ki tudná ezt oly szépen elmondani mint az Ur elmondá a hegyi beszédben. (Mát. 6, 33.) Keressétek először az Isten országát és annak igazságát és mind azok (a külső javak) megadnak nektek. Igen igen! bizzatok! azon Isten, ki a mező virágait öltözteti és az égnek madarait táplálja, a benne hívó, benne bizó embert nem hagyja el. Salamon király csak egy dologért könyörgött, a bölcseségért, megadta neki Isten és még többet is adott neki, a miért nem is könyörgött. (1. Kir. 3, 13.)

»Nyissad fel a gazdagnak sirját, — így prédikál a kegyes Nitsch — s lássad meg, mit fogsz találni benne? Megtalálod csontjait, ha még porrá s hamuvá nem változtanak, de gazdagságát nem fogod meg találni. A világi javak vagy minket hagynak el, vagy mi hagyjuk itt azokat. Hiszen ha magunkkal vihetnők kincseinket a jobb világba, okunk volna siralomra kelünk az üres szekrény felett; de ha nem vihetjük magunkkal, nem marad egyéb hátra mint az, hogy semmit sem hoztunk magunkkal, a világra, semmit sem is viszünk ki belőle. Vajha gyűjtenénk kincseket a mennyben, hol sem a tolvaj el nem lopja, sem a moly s a rozsda meg nem emészti.«

Monika, Augustinus anyja, egy társaságban volt, hol épen ezen kérdést vetették fel: Igaz-e az, hogy az a boldog ember, a ki annak a mit kíván, birtokában van? Egyik így, a másik amugy felelt. Monika pedig, az igazat nagyon eltalálva, ekkép válaszolt: ha az a mit kíván jó, úgy boldog, ha bírja azt; ha pedig az, a mit kíván rossz, boldogtalan biz az, ha azt bírja is.

A bölcs Sriver így ömledezik: A világ a

Langlois számítása szerint csata esetén minden ágyuval 267-szer lehet löni egy nap alatt. A hármasszövetségnek, Ausztria-Magyarországnak, Német és Olaszországnak együttesen 7324 táborigyűjű van. Ezekkel egy nap alatt több mint öt millió embert lehet elpusztítani. Két napig tartó csatában, mintegy tizenegy millió embert tudnának megölni csupán az ágyuk, a nélkül, hogy egy puskát ki kellene löni, anélkül, hogy dolga akadna a szurornynak vagy a kardnak. Sokkal több embert tehát, mint a mennyit csatatéren lehet állítani, mint a mennyit vezetni, vezérelni, együtt tartani lehet.

Es az ágyukat még mindig rettenetesebbekké akarják tenni! A népeket megakarják sarczolni, hogy ezt tehessék. Békés szorgalmuk gyümölcsseit a végből akarják konfiskálni, hogy háboruban annál nagyobb pusztítást vihessenek végbe soraik között.

Ez már istentelenség is, amellet örületes butaság is.

Az ágyu-fejlesztés már tultengésbe jutott. Arra sincs már lehetőség, hogy háboru esetében a mostani ágyuk erejét kihasználhassák. Két nap alatt tizenegy millió embert képesek elpusztítani. Ennyi ember se fog megjelenni a csatatéren soha, mert az képtelenség. Mit igyekeznek tehát arra, hogy még többet is elpusztíthassanak! E-s

legpompásabb épület, gazdag kincsek és javaknak tárháza. E pompás épület a nagy Isten remeke, melyben bölcsesége, hatalma, jósága tündöklenek, a nagy alkotmány gyémántkövei. Hanem még remekebb és magasabb és becsesebb a lélek, melyről egy régi tanító azt mondja, hogy több benne az isteni, mintsem az egész világban. — A földi gazdagoknak is vannak fényes, tágas kényelmes palotáik. De ha ily gazdagoknak azt mondanád, mit becsülsz többre egyetlen palotát-e, vagy azon egyetlen fiadat-e, ki testben ép és szép, lélekben legszebb reményekkel biztató? nem azt fogná-e válaszolni, mi nekem e palota az én kedves gyermekemhez képest, tizszer áldozom fel azt, hogy megtarthassan ezt. Mi pedig azt mondjuk, feláldozzuk mindörökre a világot, csak hogy lelkünk üdvösségét menthessük meg. Mert mit használ — szól az Ur — ha valaki mind e világot megnyeri is, ha az ő lelke megbüntetik? Vagy micsoda váltságot adhat akárki is az ő lelkéért. (Mát. 16, 26.)

Egy jó, egy magas, egy legfőbb jó van, a mit birnom kell, hogy lelkem magát boldognak és üdvözültnek vallhassa. Az, a ki engem e fő jóval megismertetne, ki megmutatná nekem az utat és az eszközöket, melyek segedelmével ezen fő jónak birtokába juthatok, az lenne az én igazi jóltevőm.

Kísértsük meg ezt a Krisztus nyomdokán a szentírás utmutatása szerint, a Szentlélek vezérlése alatt.

(Folyt. köv.)

Tavasza havason.

Végre, végre hozzánk is eljöttél!
Szívetnyitó, virágbontó tavasz.
Ami itt lenn fehérlék körültem
Már nem a tél, szende hóvirág az;
A havas bércz szirtes tetejéről
Megtörve fut le a nap sugára,
Ezerszeres fényben olvad össze
Muló téllal, a tavasz viránya.

Égbe nyuló fenyők koronáját
Hajtogatja lágy tavaszi szellő;
A sötétzöld haragos ágakon
Az új élet pajzánul tör elő,
A magasban nem is veszik észre
Ezüst fejét havas bércztetőnek,
Üdvözlik a madár-dalos tavaszt
S örülnek az életre keltőnek

Távol a titkolódzó erdőben,
Édes dala csendül a madárnak;
Hódolattal dicsérik eljöttét
Verőfényes tavaszi sugárnak.
Százféle hang csattogó zajában
Képzetelem messze, messze szárnyai,
Ugy érzem, e sivár földi éltet
Fölcséreltem egy tündér világgal.

Visszatérve almom országából,

A szívem megtelik csudálattal;
S lelkem az örök-imádat szárnyán,
Fölkeres Téged, szent hódolattal
Isten! ha szívünkbe adál tavaszt,
Hozd örömét mireánk a nyárnak,
Taníts az ébredő természetből,
Hogy ránk új élet örömei várnak.

Kóty Mariska.

Hazai krónika

— 1904. június 9. —

Országgyűlés. Jun. 6 án rövid ülést tartott a képviselőház, melyen az elnök bejelenti, hogy Br. Bánffy Dezsőt Szeged városa képviselőnek választotta. Keresték is Bánffyt, de nem volt jelen. A másik nevezetes dolog az volt, hogy Lukács László pénzügyminiszter még két hónapi indemnitást kér, mert a költségvetést e hó végéig nem tárgyalhatják le. A javaslatot kiadták a pénzügyi bizottságnak. Ugron Gábor sürgeti a minisztereket, hogy az interpellációkra válaszoljanak. Azután kimondották, hogy a jövő ülést jun. 10-én tartják.

A delegáció is már befejezte tanácskozásait. Letárgyalták a javaslatokat és szépen megszavazták a 450 millió új hadi költséget. A közös hadügyminiszter azt ígérte, hogy a felhasználásánál tekintettel lesz a magyar iparra és hogy Fiumében csináltatják meg az új torpedó flottilát. Ennyi haszna lesz belőle Magyarországnak.

Vasutasok bünpöre. A királyi ügyészségek pörbe fogták a vasuti sztrájk bizottság tagjait. Több helyen foly ellenük a tárgyalás. A szegedi törvényszék kimondotta, hogy a vádlottakat nem találja bünösöknek. Felmentő ítéletet hozott a beregszászi törvényszék is. Budapesten is már napok óta foly a tárgyalás, de eddig terhelő vádolomások nem történtek.

Világkrónika.

Japán-orosz háború. Az elmúlt héten csupán kisebb csatározások voltak, melyben hol egyik, hol a másik fél győzött. De ezalatt a legnagyobb erőfeszítéssel foly a készülődés egy újabb ütközetre. Az oroszok legfőbb célja most az, hogy Port-Arthurt megvédjék, a japánoké, hogy bevegyék. A csár rendeletet küldött Kuropatkin fővezérnek, hogy 40 ezer emberrel siessen délre Port-Artur fölszabadítására. Kuropatkin nem szívesen teszi ezt, mert tudja, hogy ugy is hiábavaló dolog. De azért Stackelberg tábornokot utnak indította. A csár attól fél, ha Port-Artur elesik, az orosz hadseregben zavargások ütnek ki. Stössel tábornok mindent elkövet, hogy Port-Arturt megmentse. De látszik, hogy maga sem bizik, mert egy levelében azt írja, hogy Port-Artur lesz az ő sirja. A japánok is jóltudják, hogy az oroszok nagy ellenállást fognak kifejteni, mert a negyedik japán hagszerget Oku tábornok segítségére rendel-

ték. Az egyesült japán hadak vezetését és Port-Artur ostromának intézését Jamagata egyik leg-híresebb japán tábornagy vette át, akit ki is neveztek az elfoglalt tartományok alkirályává.

A katonai szakértők azt mondják, hogy Port-Artur ostroma egyike lesz a világérténet legvéresebb csatáinak, mert Port-Arturt bevehetetlennek tartották. Kuroki japán fővezérről az a hír terjedt el, hogy elfogták, de ezt még nem erősítették meg. Hanem az bizonyos, hogy Kurokinak

JAPÁN FÖLDMIVES.

Föng-vang-csöng környékén 150 ezer embere van és Kurapatkinnak ez ellen kell magát védeni.

Szerb emlékűnnep. Junius 11-én mult egy éve, hogy Sándor szerb királyt és feleségét meggyilkolták. E napon a szerbek nagy nemzeti ünnepet rendeztek. Az Obrenovics család rokonai pedig gyászemlékűnnepet tartottak.

Egyházi élet

Az Egyházi Értekezlet igazgató-választmánya az egyházkerületi közgyűlés alkalmából május 28-án tartotta meg ülését a tagok nagy

érdeklődése mellett. A külföldön időző tisztt. elnök, dr. gróf Kuun Géza önmagyméltósága levélben mentette ki távolmaradását. A titkári és pénztári jelentés után a f. évi közgyűlés idejét és tárgyszorozatát állapította meg a választmány. Az idei közgyűlés e megállapodás szerint Kézdivásárhelyen lesz július 5. és 6. napjain. Az elnöki megnyitó tartására gróf Bethlen Pál főgondnok, ért. alelnök kéretett fel, aki el is fogadta azt. Elhatározta a választmány, hogy a diszülés — felkelése 300 éves fordulóján — Bocskay István emlékének kegyeletes megemlékezést szentel s a beszéd tartására Sándor József főgondnok, ért. alelnököt kérte fel. Az Istentiszteleten az imát Deési Gyula elnök, az egyházi beszédet dr. Kecskeméthy István fogja tartani. A tárgyaló ülésre két fontos tárgyat tűzött ki a választmány. Az egyik Csulak Zsigmond egyházi tűzbiztosítás létrehozására irányuló javaslatának ismertetése s megvitatása; a másik különböző egyháztársadalmi egyesületek szervezésére vonatkozó javaslatok. Az elsőnek ismertetésére dr. Sárkány Lajos tanügyi előadó, a másikkra Péchy Árpád brassói lelkész kéretett fel. Az Értekezlet közgyűlése tehát, a mint látható, minden részében jelentősnek és érdekesnek ígérkezik s kívánatos lenne, hogy azon az egyházkerületünk ügyei iránt érdeklődők minél nagyobb számban vegyenek részt. A vendéglátó Kézdivásárhelyen hisszük, hogy a tagok kedves, kellemes órákat fognak tölteni, de nyoma marad közgyűlésünknek egyházunk életében is.

A szászsebesi ev. ref. egyház új temploma felszentelési ünnepélyét 1904. június hó 19-én d. e. fél 10 órakor tartja meg. Az ünnepély sorrendje: 1. Invocatio: XXX. dics. 1. v. 2. Felszentelési ének: CCXVIII. dics. 6—7. v. 3. Imádkozik: Elekes Viktor esperes. 4. Templomavatásra (hymnus) szerző és előadja: Zsigmond Ferencz kolozsvári kántor és énektanár. 5. Ünnepi beszédet tart: Nagy Károly ref. theol. tanár. 6. Magyar gályarabok éneke: Zsigmond Ferencz által. 7. Dr. Bartók György erdélyi ev. ref. püspök felszentelési beszédet és imát mond. 8. CLXXII. dics. 7. v. a keresztyén egyház felvirágzásáért. 9. Keresztel: Cseresnyés Ödön balázsfalvi ev. ref. lelkész. 10. Urvacsorát oszt: Dr. Bartók György ev. ref. püspök Molnár Albert abrudbányai ev. ref. lelkész segédletével. 11. A templom rövid története és záró ima Benedek Károly beszoigáló lelkész által. Ezt követőleg este a templomjavára hangverseny lesz a következő műsorról: 1. Zeneképek a kurucz világból, a szászvárosi ev. ref. Kun-Kollegium zenekara által előadva: a) Rákóczy siralma b) Cinka Panna nótája; c) Lavota szerenád; d) Bihari Hadik óbester nótája, e) Rákóczy induló. 1. Ujtemplom. Irta és szavallja: Versényi György kolozsvári tanár. 3. »Makray-dalok«: Énekli: Pataky Lászlóné zongorán kíséri a szerző. a) Nézd a tengert, b) A csöndes temetőben, c) Viharban jött ő. 4. Delibes L. Nagy egyveleg »Copelia« balletből, előadja: a szászvárosi ev. ref. Kun-Kollegium ifj. zenekara. 5. Rákosi Viktor író felolvasást tart. 6. Bánffy Gyurka népdalaiból énekel Zsigmond Ferencz énektanár, zongorán kíséri Benedek Károlyné. 7. »Makray-dalok«. Énekli: Pa-

aky Lászlóné, zongorán kíséri a szerző. a) Holdfény ragyog a tengeren, b) Szomorú este, c) Égess el. 8. Erkel Eerencz. »Hunyadi László« cz. operából Kürthy Sándor zenetanár által átdolgozva előadja az ev. ref. Kun-Kollegium ének- és zenekara: a) Nyitány, b) Nemesek kara az I. felvonásból, c) Finale: a II. felvonásból (templomjelenet) d) Finale: a IV. felvonásból.

Közoktatási tanácskozmány. Dr. Berzeviczy Albert vallás- és közoktatási miniszter az új népoktatási törvényjavaslat előleges megbeszélésére szaktanácskozmányt hívott össze. Képviselet volt a különböző felekezetek is. Valamennyien helyeselték a javaslatot, csupán az oláh püspökök keltek ki ellene. Szerintük nem lehet magyarul is megtanulni az oláh gyermekeknek. A miniszter meggyőződhetett az elhangzott beszédekből, hogy helyes uton jár javaslatával.

Konventi ülés. Junius hó 6-án nyílt meg a konventi ülés br. Bánffy Dezső világi- és Kun Bertalan püspök egyházi elkökléte alatt. Kun Bertalan imája után Bánffy röviden megnyitotta az ülést, mire következett a megalakulás és a bizottságok megválasztása. Nevezetes pontja volt br. Bánffy Dezső jelentése az 1848. évi XX. törvényczikk végrehajtása érdekében az ág. hitv. ev. egyházzal közös ügyeket intéző bizottság lépeiről. Elmondja, hogy a közös bizottság annak idején eljárta a kormánynál az ügy érdekében. A kormány szívélyesen fogadta a bizottságot és keresni fogja azokat a módokat, amelyekkel a sérelmet elsimíthatja. Beszámol továbbá báró Bánffy Dezső elnök arról, hogy tárgyalta gróf Tisza István miniszterelnökkel, aki a közös bizottságok »Véleménye«-e alapján már a közel jövőben tárgyalásokat fog kezdeni a konvent elnökségével és báró Prónay Dezsővel, mint az ág. hitv. ev. egyetemes egyház felügyelőjével és Baltik Friggyessel, mint az ág. hitv. egyház legidősebb püspökével. Ezek a tárgyalások fogják megállapítani, hogy mi a részletes teendő. Elnöki jelentés kapcsán tudomásul veszik, hogy a »britt és külföldi bibliatársaság« százéves alapja javára befolyt bibliafillérek hatezer koronát tevő összegben gyűltek össze. Intézkedtek a pénz elküldéséről. Azután hozzá fogtak a kitűzött tárgysorozat letárgyalásához, melyek között kétségkívül legfontosabb a zsinati törvényjavaslat és az egységes liturgia.

A kolozsvári ev. ref. szeretetház árva növendékeinek. Isten, ki az égnek madarait táplálja, rólatok is gondot visel, kedves testvéreink! Konfirmáció szép ünnepélyünkön május 12-én, reátok gondoltunk; midőn szülőink és a szent gyülekezet jelenlétében megerősítettünk a hitben, életünk e felejthetetlen szép napján lelkünk hozátok szállott, titeket szeretettel üdvözölt s kért: fogadjátok el filléereinket nemes czélu szép intézetek javára. Adományunk csekély, de úgy tudjuk, hogy »az Ur a persely mellett nem az adomány nagyságát nézi« — hanem, hogy milyen indulattal van adva; mi pedig tiszta szerető szívből adjuk, a mennyit lehet. És pedig: Tóth András 1 kor. Bogáti Juli, Tóth Borbára, Koppándi Zsuzsa, Tomanics Ida, Tóth Erzsé (Sándoré) Bo-

gáti Borbála, Magdó Szócs Irma, Tóth Róza, Tóth Erzsé (Lajosé), Székely Teréz, Koppándi Zsuzsa (Istváné) Nádudvari Emma, Dési V. Gergely, Ács János, Hoprik János egyenkint 44—44 fillér. Összesen 7 kor. 60 fillér. Ezen összeghez a többi 12 konfirmált növendék is járult a perselyhez, mely e napon a ti számatokra volt kitéve: 2 kor. 26 fillérral, s még egy adakozó 1 koronával. Összesen tehát: 10 kor. 86 fillér. Isten veletek! Isten áldjon meg titeket!

Kegyesség útja.

A hamis sarczoltatásról.

Zsidó József írja Tiberius császárról, ki az embereket tisztokban sok ideig tartotta. Midőn kérték volna tőle, miért cselekszi azt? csak ilyen példával felelt meg: Láttam egy nyomorult embert, kinek midőn fekélyjéről a legyeket elűztem volna, keservesen fájlalta és azt mondotta: ne kegyetlenkedjél rajtam, ne üzd el azokat a legyeket, a melyek már jóllaktak, mert azok helyett más horpaszok jönnek, a melyek az én véremmel töltik meg magukat és így kétszeres nyavalyát szerzesz nékem.

Hogy a jó vezéreket nem kell megváltoztatni.

Valerius írja, hogy a Sirákusanusok mindnyájan várták a szicíliai királynak, Dienesnek halálát, egy vén asszonyon kívül, ki minden reggel felkelt, imádkozván Dienes királyt életéért. Mit megtudván a király, csudálkozott rajta és annak okát kérde a vén asszonytól, a ki ilyen szókkal felelt: Leány koromban, emlékezem reá, hogy ennek a helynek igen kegyetlen fejedelme lévén, annak helyébe mást kívántunk és annál gonoszabb állott helyébe. Azután azt is meguntuk; de annál is kegyetlenebb találtatt, mikor te állottál a tisztben. Félek azért, hogy ha te is meghalsz, náladnál is gonoszabbat ne lássunk. Azért imádkozom megmaradásodért mindennap.

Csak a jóké a mennyeknek országa.

Volt egy jeles tudós és gazdag király, kinek felesége három fiakat nevelt fel; de semmiben nem voltak hasonlók az atyjokhoz, sőt ellenségi voltanak. Azután a királytól ismét született egy fia az asszonnak, kit felnevelt. Időjártával meghalván a király és eltemetettvén, a megmaradott fiak négyen a birodalom felett kezdenek veszekedni. Végre azon egyeznek meg, hogy apjuk secretáriusát hívassák és annak ítéletén nyugodjanak meg.

Midőn tehát az okos ember megértette volna akaratjokat a királyfiaknak, mond nekik: az én tanácsom az, hogy az atyjátok testét vegyétek ki a koporsóból, csináljatok tárgyat (czéltáblát) belőle és a melyitek jobban találja szívet lőni nyíllal, légyen azé a birodalom.

Tetszik e tanács az ifjaknak. Az első hozzá lővén az apja testéhez, a jobbkezt találja. A másik is hozzálővén az apjához, a fejéhez közel jár

a nyíl. A harmadik is irányzóba veszi és éppen a szívét találja megholt apjának; melyrenézve nagy reménysége kezd lenni, hogy a királyság az övé lesz. A negyedik közelítvén az apja testéhez, elkeseredik mondván: Távol légyen én tőlem, hogy én az édes apám testét így mérszároljam és becstelenítsem.

E szók után az országnak fejedelmi és minden rendei felkiáltának és királynak a kisebbiket választják, kiből édes atyjához ilyen kegyes indulatot tapasztaltak. A többi királyfiakat pedig kiűzik az országból.

A társaságbeli királyné és testvére.

Élt két előkelő nőtestvér. Az egyik nagyon gazdag volt, a ki nagyon vig életet élt, átadva magát teljesen a társadalmi örömöknek és élvezeteknek. Nagyon szívesen látogatott tagja volt minden társas összejöveteleknek. Nem csak hangadó volt, de mint a társaság királynéja nagyon ünnepelt is volt. Sok mindennel meg volt áldva, mint a világ és társadalom sokra becsült. Gyémántjai egész vagyont képviseltek. Testvére semmit sem birt az övéhez hasonlót. Sokkal szerényebb volt. Teljesen visszavonult életet folytatott, költséges, vig mulatásban részt nem vett, de annál buzgóbb volt a kegyes és vallásos élet ápolásában. Szeretett volna mindenkit megnyerni a templomnak és Jézus Krisztusnak. Egy jó barátjuk ki nagyon jól ismerte mind a két testvért úgy nyilatkozott, hogy a gazdag, a társaság királynéja a legszerencsétlenebb életet élte, míg a jóval szegényebb és a társadalom által elfeledett testvére a legmegelégedettebb és a legboldogabb nő volt azok között kiket valaha ismert. A világi örömök és élvezetek terhe nehéz, járma súlyos; a Jézus Krisztus terhe könnyű és az ő igája gyönyörűsége. Cs. Zs

Közgazdaság.

Az aranka irtása. A földmivelésügyi miniszter szigorú rendeletet adott ki az aranka irtására nézve. Elrendeli, hogy minden gazda, aki lóherét vagy luczernát termeszt, földjéből a felépő arankát haladéktalanul irtsa ki, különben mulasztást követ el és 100—200 korona bírsággal sújtható. Az aranka rendszerint az első kaszálás után szokott fellépni és július elején virágzik. Ez ideig az irtásnak meg kell történni. A községi előljárásnak kötelessége az irtást ellenőrizni. Az irtást nemcsak a takarmány csökkenés teszi szükségessé, hanem főleg a magtermelés. Maholnap lejár a magyar lóherre és luczerna mag értéke a sok aranka mag miatt. Magyar gazdáink tehát igen hasznos dolgot cselekszenek, ha földjeikből kiirtják az arankát, különben igen drágán kell a külföldi magot megvenni.

A sertésvész orvossága. A magyar gazdaság igen örvendetes felfedezésnek néz elé. A sertésvész évenként ezer meg ezer számban pusztította Magyarországot (és a külföld) sertés állományát. Sok szegény ember szenvedett kárt drága pénzen vásárolt sertése elhullásával. *Monoron*

Simai Gyula, birtokos már nyolcz évvel ezelőtt valami szert talált fel a sertésvész ellen, a mitől az ő sertései megmaradtak. Adott a falubelieknek is; azok sertései sem pusztultak. Szerét a kormánynak bejelentette. Birtokán kísérleti állomást létesített állami felügyelet mellett. Egy ízben 100 sertés közül megmaradt 70; másik esetben, az új szerrel való beoltás után, *megmaradt mind a száz*. Tehát az új szer sikeresen bevált. Nincs egyéb hátra, hogy a földmivelési miniszter engedélyt adjon a feltalálóknak, hogy szerét forgalomba hozhassa. Bárcsak ne csalódnánk benne!

Rossz esztendő — szegénység. Bizunk, reménykedünk mindig, hogy a jó Isten még helyre pótolhatja, a mit a nagy szárazság el eddig elvett a földmivelő néptől. Mert az ország igen szomorú képet nyújt a termést illetőleg. A gyengébben művelt buzavetéseket a rozsdá támadta meg, ezenfelül a vetemények a nagy hőségtől megsárgultak. A tavasziak közül a tengeri sok helyt ki sem kelt. A répát az ormányos bogár támadta meg, ennek következtében sok helyen kiszántották. A legelő alig ér valamit. A barmok éhen pusztulnak el. Szőlőben is csak kis termés várható. A kerti veteményeket a földi bolha pusztítja. Ehhez járul a jégverés, mely az ígérkező termést is megsemmisíti. Bizony, szomorú kilátások. Ennek más vége nem lesz, mint szegénység — és a nép még se tér Istenhez.

Mai képünkhöz.

Csattog a kard, szól a puska, bömböl az ágyú Korea és Mandzsuoországon keresztül. Japánország háborút folytat — messze hazájától idegen földön. Ott van a harctéren hazájának munkás ifjusága. És míg az ifjak bátran, halált megvetően küzdenek: addig az öregek otthon végzik rendes dolgaikat. Szántnak, vetnek, hogy legyen kenyér a csatában harczolók számára. Munka közben egy-egy könnyecsepp gördül le arcukon: ha vajjon az ő édes fia eszik-e abból, ha vajjon meglátja-e az édes szülő földet. Mai képünk egy *japán földmivest* mutat. Vállán a csákány, egyik kezében az öntöző cseber, másikban az esőernyőhöz hasonló nagy japán kalap, melyet most levett fejéről. Így megy dolgozni, mert a japán nagyon munkás ember.

Vegyes hírek.

A háború áldozata. Egy sztatistikus ki számította, hogy a múlt század háborúi 14 millió 600 ezer embert pusztítottak el. És pedig a:

Napoleon hadjárataiban	8,000.000
Krimi hadjáratban	800.000
Itáliai hadjáratban	300.000
Porosz hadjáratban	300.000
Az amerikai hadjáratban	500.000
A francia-német háboruban	800.000
A török-orosz háboruban	400.000
A délamerikai háborúkban	500.000

A gyarmati expedíciók (India, Mexikó, Algir, Abesszinia, Transzvál, Madagaszkár) 3,000.000

Ezekben a számokban az oroszánrészt nem a puszkaporé, — hanem a betegségeké, a kimerülésé, a szenvedett nyomorúságé. Mert a háboru legtöbb halottját nem a csatáerről temetik, hanem a kórházból.

Hadapródiskolák. Eddig a magyar szülők csakis sok utánjárással tudták meg, hogy a cs. és kir. közöshadseregbeli katonai intézetekbe mily módon juthatnak be a magyar ifjak. A tájékoztató füzetek csakis német nyelven jelentek meg s azokat a bécsi kiadónál kellett megrendelni. Most e tekintetben is kedvező változás állott be, mert a honvédelmi miniszter magyar tájékoztatókat nyomtatott és azokat ingyen adja, vagy küldi az érdeklődőknek. A multkor a cs. és kir. katonai akadémiába való fölvételre vonatkozó tudnivalókat adta közre, most pedig azt a »Tájékoztató«-t nyomatta ki, amely a cs. és kir. közöshadseregbeli hadapródiskolába való fölvétel részleteit tartalmazza. Ezeket a füzeteket a honvédelmi miniszterium segédhivatali főigazgatójától mindenki díjmentesen kaphatja meg.

Keresztelő a trónörökös családjában. A csehországi Konopitsban május 31-ikén volt Ferencz Ferdinánd főherceg és Hohenberg hercegnő ujszülött fiának ünnepies keresztelője a kastélyban. A herceg a keresztelésben az Ernő Alfonz nevet nyerte. Keresztapja Caserta gróf, a spanyol Bourbon-család tagja.

Az erdélyi magyar közművelődésegylet május 28-ikán tartotta huszadik évi közgyűlését Kolozsvárt a városháza dísztermében, ahol husz év előtt megalakult. Az egylet alapvagyona márcz. 21-én 2.900,344 korona volt. A vagyont nagy részét az egylet a magyar művelődés terjesztésére fordította, sok iskola, óvó, népkönyvtár, daloskör és ifjusági egylet Erdélyben az »Emke« támogatásával létesült. A székely-kérdésben is előljár az egylet. Az Emke tagjainak száma: 78 örökös, 2056 alapító, 6611 régi rendes, 1842 új alapszabályok szerinti rendes, 1778 pártoló, együtt 12,266. Gróf Beldi Ákos elnök megnyitó beszédében fölemlítette, hogy egy év alatt 153,200 koronát fordíthatott hazafias művelődésre az egylet, mégis több mint 47 ezer koronával növekedett alaptőkéje. Igen szép mozzanata volt a gyűlésnek *Csegezi Elek* aranyosrákosi tanító megjutalmazása, ki 47 év óta működik ottan. Az üdvözlő beszédet *Nagy Károly* theol. tanár tartotta. Elhatározták, hogy kérni fogják, hogy Rákóczy hamvait Erdélyen keresztül hozzák haza. Ő Felségét pedig a hazaszállítási engedélyért üdvözlöik.

Földmives-iskola Sepsiszentgyörgyön. Gróf *Haller* János főispán elnöklete alatt Sepsiszentgyörgyön értekezlet volt egy székely földmives-iskola felállítása tárgyában. Az iskolát a megyei fiúarvaházzal kapcsolatban, ennek 41 holdas birtokán óhajtták létesíteni, egyelőre 20 székely növendék részére. Az ügyben Háromszék vármegye legközelebb tartandó közgyűlése fog dönteni.

Jókaiért szülővárosa. Komárom város, Jókai Mór szülővárosa nagy gyászünneppel hódolt nagy nevű szülőtte emlékének. A református templomban gyászistentisztelet volt, melyen az összes hatóságok megjelentek. Antal Gábor püspök szép beszédben vázolta Jókai fényes pályáját. Az istentisztelet után Sárközi főispán elnökletével a város gyászközgyűlést tartott, melyen Jókai Komáromban időző rokonsága is megjelent. Az emlékbeszédet dr. Kiss Gyula bizottsági tag mondta. A tanács javaslatára egyhangulag elhatározták, hogy Jókainak szobrot emelnek és a kivitel módjainak megállapításával a városi tanácsot bizták meg.

Szerb kereskedők Budapesten. Több mint száz szerb kereskedő látogatta meg, ismeret és tapasztalat céljából, a magyar fővárost. A magyar kereskedők igen szívesen fogadták szerb kollégáikat; megmutogattak minden nevezetességet. Végül tisztelegtek Tisza miniszterelnöknél is. Egyik kereskedő szerb nyelven üdvözölte Tiszát, a miniszterelnök német nyelven válaszolt és köszönte meg, hogy őt is felkeresték.

Szerencsétlenség fürdés közben. A dévai tanítóképző-intézet néhány növendéke néhány nappal ezelőtt fürödni ment a Marosnak a rendőrség által is veszélyesnek jelzett helyére. Nagy Sándor az intézet első éves növendéke meggondolatlanul, fejjel lefelé ugrott a vízbe. A szerencsétlen ifju egyenesen a folyó fenekéből kiálló fatörzsnek esett, mely valóságos mészárlást végzett a fiatal ember fején. A fejbőrt felhasította és a fiu arcára huzta. Mire Nagy Sándor felbukott a vízből, egész feje vérrel volt borítva és arcza végtelenül elváltozott. A kórházban dr. Meskó vette gondozás alá a szerencsétlen fiatal embert, fejbőrt visszahuzta a fejére és összevarrta. Az orvosok remélik, hogy a fiatal embert visszaadhatják az életnek, de a gondatlanság nyomai arczán mindig láthatók lesznek.

I. József és gyóntató papja. Frigyes Ágost szász örgróf, később lengyel király, jó barátságban élt József osztrák herceggel, ki később I. József névvel a magyarok uralkodója is lett. Meglátogatta egyszer Bécsben a barátját, ki nagyon panaszkodott neki, hogy éjjel kísértetek gyötrik és olyan cselekedetre akarják bírni, mely ellenkezik az ő meggyőződésével. Hasztalan küzd a kísértettel, az felkölti álmából és gyötri-kinozza, amiért határozott ígéretet nem tesz.

A szász fejedelem megkérte barátját, engedje át egy éjszakára neki a szobáját, a szemébe akar nézni annak a szellemnek. József szívesen beleegyezett és éjjel után tényleg belátogatott a szellem. Egy korbácsütés riasztotta fel Frigyes az álmából. Az álmában megzavart válasza olyan csattanós volt, hogy a szellem bámulva kapott arcához és annyira megzavarta, hogy elfeledte kísértet voltát és fájdalmában hangosan felkiáltott. Frigyes Ágost sem volt rest, torkon ragadta a szellemet, lerántotta róla kísérteties lepedőjét és ime, I. József gyóntató atyja, a jeles jezsuita páter állott előtte. Azután nem is zavarta többet senki I. József éji nyugalmát.